Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΌΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΊΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 13ης Ιανουαρίου 2021 *

«Παράβαση κράτους μέλους – Άρθρο 258 ΣΛΕΕ – Αγορά χρηματοπιστωτικών μέσων – Κατ' εξουσιοδότηση οδηγία (ΕΕ) 2017/593 – Παράλειψη μεταφοράς και/ή ανακοίνωσης των μέτρων μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη»

Στην υπόθεση C-631/18,

με αντικείμενο προσφυγή του άρθρου 258 ΣΛΕΕ λόγω παραβάσεως, η οποία ασκήθηκε στις 8 Οκτωβρίου 2018,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον T. Scharf και την B. Rous Demiri,

προσφεύγουσα,

κατά

Δημοκρατίας της Σλοβενίας, εκπροσωπούμενης από τη V. Klemenc,

καθής,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Prechal, πρόεδρο τμήματος, K. Lenaerts, Πρόεδρο του Δικαστηρίου, ασκούντα καθήκοντα δικαστή του τρίτου τμήματος, A. Kumin, N. Wahl και F. Biltgen (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Pikamäe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η σλοβενική.

Απόφαση

1 Με το δικόγραφο της προσφυγής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι η Δημοκρατία της Σλοβενίας, παραλείποντας να θεσπίσει εμπροθέσμως όλες τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθεί προς την κατ' εξουσιοδότηση οδηγία (ΕΕ) 2017/593 της Επιτροπής, της 7ης Απριλίου 2016, για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τη διατήρηση των χρηματοπιστωτικών μέσων και κεφαλαίων που ανήκουν στους πελάτες, τις υποχρεώσεις παρακολούθησης των προϊόντων και τους κανόνες που ισχύουν για την παροχή ή λήψη αμοιβών, προμηθειών ή άλλων χρηματικών ή μη χρηματικών οφελών (ΕΕ 2017, L 87, σ. 500, και διορθωτικό ΕΕ 2017, L 210, σ. 17, στο εξής: κατ' εξουσιοδότηση οδηγία MiFID II), ή παραλείποντας να ενημερώσει την Επιτροπή για τις διατάξεις αυτές, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 14 της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας 2017/593.

Το νομικό πλαίσιο

2 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 3 της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας MiFID II έχουν ως εξής:

«(1) Η οδηγία 2014/65/ΕΕ [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/92/ΕΚ και της οδηγίας 2011/61/ΕΕ (ΕΕ 2014, L 173, σ. 349), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2016/1034 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουνίου 2016 (ΕΕ 2016, L 175, σ. 8) (στο εξής: οδηγία MiFID II),] ορίζει πλήρες κανονιστικό πλαίσιο με στόχο τη διασφάλιση της προστασίας των επενδυτών.

(2) Η προστασία των χρηματοπιστωτικών μέσων και κεφαλαίων των πελατών αποτελεί σημαντικό μέρος του εν λόγω κανονιστικού πλαισίου, αφού οι επιχειρήσεις επενδύσεων υπόκεινται σε υποχρέωση να θεσπίζουν κατάλληλες ρυθμίσεις για την προστασία της ιδιοκτησίας και των δικαιωμάτων των επενδυτών όσον αφορά τους τίτλους και τα κεφάλαια που έχουν ανατεθεί σε επιχείρηση επενδύσεων. Οι επιχειρήσεις επενδύσεων θα πρέπει να διαθέτουν κατάλληλες και ειδικές ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της προστασίας των χρηματοπιστωτικών μέσων και κεφαλαίων των πελατών.

(3) Προκειμένου να διευκρινιστεί περαιτέρω το ρυθμιστικό πλαίσιο για την προστασία των επενδυτών και την αυξημένη σαφήνεια προς τους πελάτες και σύμφωνα με τη συνολική στρατηγική για την προώθηση της απασχόλησης και της ανάπτυξης στην Ένωση, μέσω ενός ολοκληρωμένου νομικού και οικονομικού πλαισίου που είναι αποτελεσματικό και αντιμετωπίζει όλους τους φορείς δίκαια, η Επιτροπή έχει εξουσιοδοτηθεί να θεσπίσει λεπτομερείς κανόνες για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων κινδύνων για την προστασία των επενδυτών ή την ακεραιότητα της αγοράς.»

3 Το άρθρο 1 της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας, με τίτλο «Πεδίο εφαρμογής και ορισμοί», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις επιχειρήσεις επενδύσεων, στις εταιρείες διαχείρισης, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας 2009/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[, της 13ης Ιουλίου 2009, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) (ΕΕ 2009, L 302, σ. 32)], και στους διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 6 της οδηγίας 2011/61/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και

του Συμβουλίου[, της 8ης Ιουνίου 2011, σχετικά με τους διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων και για την τροποποίηση των οδηγιών 2003/41/ΕΚ και 2009/65/ΕΚ και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 (ΕΕ 2011, L 174, σ. 1)].»

4 Το άρθρο 14 της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας, με τίτλο «Έναρξη ισχύος και εφαρμογή», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν, το αργότερο στις 3 Ιουλίου 2017, τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Εφαρμόζουν τις διατάξεις αυτές από τις 3 Ιανουαρίου 2018.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, αυτές περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.»

Η προ της άσκησης της προσφυγής διαδικασία και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

5 Η Επιτροπή, μη έχοντας λάβει από τη Δημοκρατία της Σλοβενίας καμία ενημέρωση σχετικά με τη θέσπιση και τη δημοσίευση των αναγκαίων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων για τη συμμόρφωσή της προς την κατ' εξουσιοδότηση οδηγία MiFID II κατά τη λήξη της προβλεπόμενης από το άρθρο 14 της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας προθεσμίας μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο, ήτοι στις 3 Ιουλίου 2017, απηύθυνε στο εν λόγω κράτος μέλος, στις 26 Σεπτεμβρίου 2017, προειδοποιητική επιστολή.

6 Από την απάντηση της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, στις 23 Νοεμβρίου 2017, προέκυψε ότι, κατά την ημερομηνία αυτή, τα μέτρα μεταφοράς ήταν υπό επεξεργασία και επρόκειτο να εκδοθούν τον Απρίλιο του 2018. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή απηύθυνε, στις 26 Ιανουαρίου 2018, αιτιολογημένη γνώμη στο εν λόγω κράτος μέλος, καλώντας το να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς τις απαιτήσεις της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας MiFID II εντός προθεσμίας δύο μηνών από την παραλαβή της αιτιολογημένης γνώμης.

7 Η Δημοκρατία της Σλοβενίας, κατόπιν απορρίψεως από την Επιτροπή του αιτήματός της για παράταση της προθεσμίας απάντησης στην αιτιολογημένη γνώμη, απάντησε με επιστολή της 21ης Μαρτίου 2018, ενημερώνοντας την Επιτροπή ότι το σχέδιο νόμου που περιείχε τα μέτρα μεταφοράς της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας MiFID II στο εσωτερικό δίκαιο είχε κατατεθεί και ότι προβλεπόταν να ψηφιστεί τον Απρίλιο του 2018. Στην απάντηση επισυναπτόταν το σχέδιο νόμου.

8 Την 1η Αυγούστου 2018, η Δημοκρατία της Σλοβενίας ενημέρωσε την Επιτροπή για τη διεξαγωγή πρόωρων εκλογών και την ανάδειξη νέας Εθνοσυνέλευσης και της ζήτησε να δείξει κατανόηση όσον αφορά τη λήψη των μέτρων μεταφοράς της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας MiFID II. Με το ίδιο έγγραφο, το εν λόγω κράτος μέλος ανέφερε επιπλέον ότι όλες οι διαδικασίες για την έκδοση

του νέου νόμου περί των αγορών χρηματοπιστωτικών μέσων, με τον οποίο θα μεταφερόταν η κατ' εξουσιοδότηση οδηγία στο εσωτερικό δίκαιο, θα είχαν ολοκληρωθεί μέχρι τα τέλη Σεπτεμβρίου 2018.

9 Εκτιμώντας ότι η Δημοκρατία της Σλοβενίας δεν της είχε ανακοινώσει τα εθνικά μέτρα μεταφοράς της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας MiFID II, η Επιτροπή άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

10 Στις 3 Δεκεμβρίου 2018, ήτοι πριν από την κατάθεση του υπομνήματος αντικρούσεως, στις 19 Δεκεμβρίου 2018, η Δημοκρατία της Σλοβενίας ανακοίνωσε στην Επιτροπή εθνικά μέτρα, και συγκεκριμένα τον Zakon o trgu finančnih instrumentov (νόμο περί της αγοράς χρηματοπιστωτικών μέσων, Uradni list RS, αριθ. 67/2007, στο εξής: ZTFI), το Sklep o pogojih za opravljanje investicijskih storitev za borznoposredniške družbe (διάταγμα περί των όρων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και άλλων υπηρεσιών από τις εταιρίες χρηματιστηριακής μεσιτείας, Uradni list RS, αριθ. 85/2016, στο εξής: διάταγμα ATVP) και το Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o pogojih za opravljanje investicijskih in drugih storitev za borznoposredniške družbe (διάταγμα περί τροποποιήσεως του διατάγματος περί των όρων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και άλλων υπηρεσιών από τις εταιρίες χρηματιστηριακής μεσιτείας, Uradni list RS, αριθ. 62/2017, στο εξής: διάταγμα περί τροποποιήσεως του διατάγματος ATVP), τα οποία κατά την άποψή της ήταν μέτρα μερικής μεταφοράς της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας MiFID II. Τα ως άνω μέτρα είχαν ληφθεί στο πλαίσιο της μεταφοράς της οδηγίας 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, για την τροποποίηση των οδηγιών 85/611/ΕΟΚ και 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ 2004, L 145, σ. 1, στο εξής: οδηγία MiFID I).

11 Στις 6 Δεκεμβρίου 2018, η Δημοκρατία της Σλοβενίας κοινοποίησε στην Επιτροπή τον Zakon o trgu finančnih instrumentov (νόμο περί αγορών χρηματοπιστωτικών μέσων, Uradni list RS, αριθ. 77/2018, στο εξής: ZTFI-1), με τον οποίο, όπως υποστηρίζει, μεταφέρθηκε πλήρως στο σλοβενικό δίκαιο η κατ' εξουσιοδότηση οδηγία MiFID II.

Επί της προσφυγής

Επιχειρήματα των διαδίκων

12 Κατά την Επιτροπή, η Δημοκρατία της Σλοβενίας, παραλείποντας να θεσπίσει, το αργότερο έως τις 3 Ιουλίου 2017, όλες τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθεί προς την κατ' εξουσιοδότηση οδηγία MiFID II ή, εν πάση περιπτώσει, παραλείποντας να της ανακοινώσει τις διατάξεις αυτές, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 14 της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας.

13 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι είναι σαφές, εν προκειμένω, ότι η Δημοκρατία της Σλοβενίας δεν είχε μεταφέρει την κατ' εξουσιοδότηση οδηγία MiFID II στο εσωτερικό δίκαιο κατά τη λήξη της προθεσμίας που ορίζει το άρθρο 14, ήτοι στις 3 Ιουλίου 2017, ούτε κατά τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη, ήτοι στις 26 Μαρτίου 2018. Επισημαίνει ότι, μολονότι το εν λόγω κράτος μέλος υποστηρίζει ότι, κατά την ημερομηνία αυτή, η κατ' εξουσιοδότηση οδηγία είχε εν μέρει μεταφερθεί στο σλοβενικό δίκαιο, εντούτοις η ίδια ενημερώθηκε για τη φερόμενη μερική αυτή μεταφορά μόλις στις αρχές Δεκεμβρίου 2018. Πλην όμως, κατά πάγια

νομολογία, το ζήτημα της παράβασης κράτους μέλους πρέπει να εξετάζεται σε συνάρτηση με την κατάσταση ως είχε κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας και το Δικαστήριο δεν μπορεί να λάβει υπόψη καμία μεταγενέστερη αλλαγή. Εν πάση περιπτώσει, τα μέτρα που της ανακοινώθηκαν από τη Δημοκρατία της Σλοβενίας στις 3 Δεκεμβρίου 2018 και ίσχυαν στις 26 Μαρτίου 2018 δεν μεταφέρουν στο εσωτερικό δίκαιο τα άρθρα 7 έως 10 και 12 έως 14 της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας MiFID II. Περαιτέρω, τα εν λόγω μέτρα μετέφεραν μόνον εν μέρει στο εσωτερικό δίκαιο τα άρθρα 1 έως 6 και το άρθρο 11 της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας.

14 Όσον αφορά τα εθνικά μέτρα που ελήφθησαν στα τέλη Νοεμβρίου 2018 και της ανακοινώθηκαν στις 6 Δεκεμβρίου 2018, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ούτε αυτά μεταφέρουν πλήρως την κατ' εξουσιοδότηση οδηγία MiFID II στο εσωτερικό δίκαιο. Υποστηρίζει, κατ' αρχάς, ότι υπάρχει ενδεχόμενο σφάλμα στον ZTFI-1, το οποίο μπορεί να επισύρει την ακύρωση όλων των θεσπιζόμενων κατ' εξουσιοδότηση του ZTFI διατάξεων.

15 Περαιτέρω, από το άρθρο 261 του ZTFI-1, το οποίο υποτίθεται ότι μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο τα άρθρα 1 και 7 έως 13 της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας, σε συνδυασμό με το άρθρο 556 του ZTFI-1, προκύπτει ότι η διάταξη αυτή απλώς αναθέτει στον φορέα εποπτείας αγορών κινητών αξιών να θεσπίσει, εντός προθεσμίας έξι μηνών από την έναρξη ισχύος του ZTFI-1, λεπτομερέστερους κανόνες σχετικά με την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών και την άσκηση επενδυτικών δραστηριοτήτων, τούτο δε, σε ορισμένες περιπτώσεις, κατόπιν προηγούμενης γνώμης του Υπουργείου Οικονομικών. Πλην όμως, χωρίς τη θέσπιση λεπτομερέστερων κανόνων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τα εν λόγω άρθρα της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας MiFID II έχουν μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο.

16 Τέλος, από τον πίνακα αντιστοιχίας τον οποίο υπέβαλε η Δημοκρατία της Σλοβενίας στις 10 Δεκεμβρίου 2018 προκύπτει ότι τα άρθρα 2 έως 6 της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας MiFID II επρόκειτο επίσης να μεταφερθούν στο εσωτερικό δίκαιο με το άρθρο 261 του ZTFI-1. Κατά συνέπεια, εφόσον ο φορέας εποπτείας αγορών κινητών αξιών δεν έχει θεσπίσει κανόνες κατ' εξουσιοδότηση του νόμου, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η Δημοκρατία της Σλοβενίας μετέφερε πλήρως την κατ' εξουσιοδότηση οδηγία στο εσωτερικό δίκαιο.

17 Περαιτέρω, κατά την Επιτροπή, η μεταφορά της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας MiFID II είναι ουσιώδης για την πλήρη εφαρμογή των δικαιωμάτων των επενδυτών τα οποία κατοχυρώνει η οδηγία MiFID II. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η παράλειψη μεταφοράς της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας έχει αρνητικές συνέπειες για τους επενδυτές, οι οποίοι στην περίπτωση αυτή δεν καλύπτονται από το καθεστώς προστασίας που καθιερώνει η οδηγία MiFID II, το οποίο είναι πληρέστερο εκείνου που προέβλεπε η οδηγία MiFID I. Ομοίως, η μη μεταφορά της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας σε ένα κράτος μέλος επηρεάζει την ευρωπαϊκή χρηματοπιστωτική αγορά, τους επενδυτές, καθώς και το σύνολο των πολιτών, ως συμμετεχόντων στην αγορά αυτή. Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθούν τα επιχειρήματα με τα οποία η Δημοκρατία της Σλοβενίας επιδιώκει να αποδείξει ότι, εν προκειμένω, η μη πλήρης μεταφορά της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας στο σλοβενικό δίκαιο δεν είχε αρνητικές συνέπειες στη χρηματοπιστωτική αγορά.

18 Η Δημοκρατία της Σλοβενίας, μολονότι αναγνωρίζει τη σημασία του γενικού σκοπού, των στόχων και της οικονομίας της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας MiFID II, υποστηρίζει ότι, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, ήτοι στις 26 Μαρτίου 2018, η οδηγία MiFID I είχε πλήρως μεταφερθεί και τεθεί σε εφαρμογή στο σλοβενικό δίκαιο, όπως και τμήμα της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας MiFID II.

19 Η Δημοκρατία της Σλοβενίας στηρίζεται ως προς το σημείο αυτό στον από 27 Νοεμβρίου 2018 πίνακα αντιστοιχίας και στις δηλώσεις σχετικά με τη μεταφορά τής κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας στη σλοβενική έννομη τάξη. Επικαλείται συναφώς, ως μέτρα που διασφαλίζουν την πλήρη ή μερική μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των άρθρων 2 έως 6 και 11 της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας, τον ZTFI, το διάταγμα ATVP και το διάταγμα περί τροποποιήσεως του διατάγματος ATVP. Τα μέτρα αυτά ανακοινώθηκαν στην Επιτροπή στις 3 Δεκεμβρίου 2018 και πρωτοκολλήθηκαν την επομένη.

20 Η Δημοκρατία της Σλοβενίας υποστηρίζει ότι, έχοντας θεσπίσει, στις 20 Νοεμβρίου 2018, μια δέσμη νομοθετικών μέτρων, μεταξύ των οποίων και ο ZTFI-1, με σκοπό την αποτελεσματική και πλήρη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του νομοθετικού πλαισίου της Ένωσης σχετικά με τις χρηματοπιστωτικές αγορές και τα χρηματοπιστωτικά μέσα, ήτοι της οδηγίας MiFID II και της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας MiFID II, και έχοντας ανακοινώσει τα μέτρα αυτά στην Επιτροπή, εκπλήρωσε πλήρως την υποχρέωση μεταφοράς και ανακοίνωσης την οποία υπέχει από το άρθρο 14 της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας.

21 Το εν λόγω κράτος μέλος προσθέτει ότι, εν πάση περιπτώσει, η μη πλήρης μεταφορά, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας MiFID II στο σλοβενικό δίκαιο δεν είχε αρνητικές συνέπειες για τους διάφορους επενδυτές, τους πολίτες και τους φορείς της χρηματοπιστωτικής αγοράς.

22 Με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Δημοκρατία της Σλοβενίας αναγνωρίζει ότι το άρθρο 557, παράγραφος 5, του ZTFI-1 περιέχει όντως τυπογραφικό σφάλμα και ότι η παραπομπή στην παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου την οποία διαλαμβάνει πρέπει να νοείται ως παραπομπή στο άρθρο 556, παράγραφος 1, του ZTFI-1. Διευκρινίζει ότι το σφάλμα αυτό αποκαταστάθηκε με τη δημοσίευση διορθωτικού του ZTFI-1 στις 22 Μαρτίου 2019 (Uradni list RS αριθ. 17/2019).

23 Κατόπιν των ανωτέρω, η Δημοκρατία της Σλοβενίας ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την υπό κρίση προσφυγή.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

24 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με την κατάσταση του κράτους μέλους όπως αυτή εμφανίζεται κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, οι δε επελθούσες στη συνέχεια μεταβολές δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο [αποφάσεις της 8ης Ιουλίου 2019, Επιτροπή κατά Βελγίου (Άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ – Υψίρρυθμα δίκτυα), C-543/17, EU:C:2019:573, σκέψη 23, της 16ης Ιουλίου 2020, Επιτροπή κατά Ρουμανίας (Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες), C-549/18, EU:C:2020:563, σκέψη 19, και της 16ης Ιουλίου 2020, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας (Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες), C-550/18, EU:C:2020:564, σκέψη 30].

25 Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι, αν μια οδηγία προβλέπει ρητώς την υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίσουν ότι οι αναγκαίες για την εφαρμογή της διατάξεις περιέχουν αναφορά στην οδηγία αυτή ή ότι συνοδεύονται από μια τέτοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους, είναι σε κάθε περίπτωση αναγκαίο τα κράτη μέλη να θεσπίσουν θετική πράξη μεταφοράς της επίμαχης οδηγίας που να περιέχει τέτοια αναφορά [πρβλ. αποφάσεις της 27ης Νοεμβρίου 1997, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-137/96, EU:C:1997:566, σκέψη 8, της 16ης Ιουλίου 2020, Επιτροπή κατά Ρουμανίας (Καταπολέμηση της

νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες), C-549/18, EU:C:2020:563, σκέψη 20, και της 16ης Ιουλίου 2020, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας (Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες), C-550/18, EU:C:2020:564, σκέψη 31].

26 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η Επιτροπή διαβίβασε την αιτιολογημένη γνώμη στη Δημοκρατία της Σλοβενίας στις 26 Ιανουαρίου 2018, η δίμηνη προθεσμία που τάχθηκε για να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις της έληξε στις 26 Μαρτίου 2018. Επομένως, η ύπαρξη ή όχι της προβαλλόμενης παραβάσεως πρέπει να εκτιμηθεί βάσει της εσωτερικής νομοθεσίας που ίσχυε κατά την ημερομηνία αυτή [αποφάσεις της 16ης Ιουλίου 2020, Επιτροπή κατά Ρουμανίας (Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες), C-549/18, EU:C:2020:563, σκέψη 21, και της 16ης Ιουλίου 2020, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας (Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες), C-550/18, EU:C:2020:564, σκέψη 32].

27 Συναφώς, αφενός, δεν αμφισβητείται ότι τα εθνικά μέτρα τα οποία, όπως υποστηρίζει η Δημοκρατία της Σλοβενίας, μεταφέρουν εν μέρει την κατ' εξουσιοδότηση οδηγία MiFID II ανακοινώθηκαν ως μέτρα μεταφοράς της στην εσωτερική έννομη τάξη στις 3 Δεκεμβρίου 2018, ήτοι μετά τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη.

28 Αφετέρου, και εν πάση περιπτώσει, από τα έγγραφα που προσκόμισε η Δημοκρατία της Σλοβενίας στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας προκύπτει ότι τα μέτρα με τα οποία, όπως υποστηρίζει, είχε μεταφερθεί εν μέρει στο εσωτερικό δίκαιο η κατ' εξουσιοδότηση οδηγία MiFID II κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, ήτοι ο ZTFI, το διάταγμα ATVP και το διάταγμα περί τροποποιήσεως του διατάγματος ATVP, δεν περιέχουν, αντιθέτως προς όσα ορίζει το άρθρο 14 της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας, καμία αναφορά σε αυτή.

29 Επομένως, τα επίμαχα μέτρα δεν πληρούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις ώστε να αποτελούν θετικές πράξεις μεταφοράς κατά την έννοια της νομολογίας που μνημονεύεται στη σκέψη 25 της παρούσας απόφασης.

30 Κατά συνέπεια, συνάγεται ότι, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, η Δημοκρατία της Σλοβενίας δεν είχε θεσπίσει τα αναγκαία μέτρα για τη μεταφορά της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας MiFID II στην εσωτερική έννομη τάξη, ούτε είχε, ως εκ τούτου, ανακοινώσει τα μέτρα αυτά στην Επιτροπή.

31 Τέλος, παρέλκει η εξέταση της επιχειρηματολογίας της Επιτροπής, η οποία συνοψίζεται στις σκέψεις 14 έως 17 της παρούσας απόφασης, σχετικά με ορισμένα εθνικά μέτρα που λήφθηκαν στα τέλη Νοεμβρίου 2018 και ανακοινώθηκαν στην Επιτροπή στις 6 Δεκεμβρίου 2018. Πράγματι, δεδομένου ότι τα εθνικά αυτά μέτρα λήφθηκαν μετά τις 26 Μαρτίου 2018, αρκεί η διαπίστωση ότι δεν εμπίπτουν στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας λόγω παραβάσεως.

32 Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι η Δημοκρατία της Σλοβενίας, μη έχοντας θεσπίσει, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθεί προς την κατ' εξουσιοδότηση οδηγία MiFID II και, ως εκ τούτου, μη έχοντας ανακοινώσει τις διατάξεις αυτές στην Επιτροπή, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 14 της ως άνω κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

33 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή υπέβαλε σχετικό αίτημα, η δε Δημοκρατία της Σλοβενίας ηττήθηκε, η δεύτερη πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφασίζει:

1) **Η Δημοκρατία της Σλοβενίας, μη έχοντας θεσπίσει, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθεί προς την κατ' εξουσιοδότηση οδηγία (ΕΕ) 2017/593 της Επιτροπής, της 7ης Απριλίου 2016, για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τη διατήρηση των χρηματοπιστωτικών μέσων και κεφαλαίων που ανήκουν στους πελάτες, τις υποχρεώσεις παρακολούθησης των προϊόντων και τους κανόνες που ισχύουν για την παροχή ή λήψη αμοιβών, προμηθειών ή άλλων χρηματικών ή μη χρηματικών οφελών, και, ως εκ τούτου, μη έχοντας ανακοινώσει τις διατάξεις αυτές στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 14 της κατ' εξουσιοδότηση οδηγίας 2017/593.**

2) **Καταδικάζει τη Δημοκρατία της Σλοβενίας στα δικαστικά έξοδα.**

(υπογραφές)